

NVAO • NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING

ASSOCIATE DEGREE
COMMERCIEËLE ECONOMIE &
ONDERNEMERSCHAP
Hogeschool Tio

BEKNOPT ADVIESRAPPORT
16 november 2020

1 Kwaliteitstoets

De toets nieuwe opleiding is een kwaliteitstoets. Een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een *plan*beoordeling. Een panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen 'peers' vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. De inhoud van de opleiding, de toetsing en de studeerbaarheid komen expliciet aan de orde.

Als gevolg van de beperkende omstandigheden door COVID-19 geldt voor deze kwaliteitstoets een tijdelijke NVAO-procedure.

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) neemt een accreditatiebesluit op basis van het paneladvies. Dit besluit kan positief, positief onder voorwaarden of negatief zijn. Als het besluit positief of positief onder voorwaarden is, mag de nieuwe opleiding starten. De instelling heeft daarmee het recht om een wettelijk erkend diploma af te geven aan studenten die de opleiding voltooien.

Dit beknopte adviesrapport bevat de belangrijkste uitkomsten van de toetsing door het panel. Een volledig adviesrapport met de bevindingen en overwegingen van het panel is ook beschikbaar. Op basis van het volledige rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. De NVAO publiceert beide rapporten op haar website.¹

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de (tijdelijke) TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

2 Panel

Samenstelling

1. prof. dr. J. (Jules) M. Pieters; emeritus-hoogleraar (sinds 2012) Toegepaste Psychologie aan de Universiteit Twente, Enschede (*voorzitter*);
2. drs. H.A.J. (Bert) Reul MBA; directeur Rotterdam Academy, Hogeschool Rotterdam;
3. K.C.L. (Kris) Brees Hir; senior adviseur en partner bij ICSB Marketing en Strategie, Capelle aan den IJssel;
4. Akash Hanoeman, student hbo-bachelor Bedrijfskunde bij Avans Hogeschool, Breda (*student-lid*).

Ondersteuning

- drs. Linda van der Grijspaarde, eigenaar Van der Grijspaarde Onderwijsadvies, secretaris;
- Reina Louw MA, NVAO-beleidsmedewerker en procescoördinator.

Locatiebezoek

Online, 23 oktober 2020

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

3 Oordeel

Het NVAO-panel oordeelt positief over de kwaliteit van de Associate degree (Ad) Commerciële Economie & Ondernemerschap van Hogeschool Tio.

Hogeschool Tio heeft een passend programma uitgewerkt dat studenten opleidt tot ondernemende commercieel professionals. De hogeschool heeft de doelen van de opleiding afgestemd op het beroepenveld. De hogeschool kan de functies waartoe de Ad opleidt echter duidelijker beschrijven. Ook kan de hogeschool duidelijker toelichten waarom het begrip ondernemerschap aan de titel is toegevoegd.

Studenten krijgen op alle vijf vestigingen hetzelfde uitdagende en intensieve programma. De studenten werken in kleine groepen met activerende werkvormen. Het programma kent een heldere structuur met leerlijnen rond vijf domeinen zoals internationaal ondernemerschap en sales. Het programma is logisch opgebouwd: studenten doen eerst kennis en vaardigheden in vakken op en passen deze dan toe op kennis en vaardigheden in integrale opdrachten en stages. De vakken zijn een selectie uit de vakken van de bacheloropleiding Commerciële Economie & Ondernemerschap. De opleiding gebruikt een mix van passende toetsvormen om de vakken te toetsen. Doordat de hogeschool bachelorstudenten en Ad-studenten samen onderwijs wil laten volgen, is het belangrijk om in de gaten te houden of dit onderwijs voor de Ad-studenten passend is. Ook dient in het programma de specifieke inhoud en het niveau van de Ad goed naar voren te komen, bijvoorbeeld in casuïstiek.

Het docententeam is betrokken, didactisch en inhoudelijk bekwaam en een groot deel is werkzaam in de beroepspraktijk. Zij gaan op de vijf vestigingen van de hogeschool aan de slag met het door een kleine groep ontwikkelaars ontwikkelde lesmateriaal. De docenten krijgen daarbij voldoende ruimte om een eigen inkleuring aan de vakken te geven. Studenten worden niet alleen begeleid door de docenten, maar ook door hun persoonlijke studietoestel. De hogeschool gebruikt diverse instrumenten om de deskundigheid van het docententeam te bevorderen. De hogeschool werkt daarnaast continu aan de verbetering van de kwaliteit van haar opleidingen met een veelheid aan enquêtes en gesprekken, leidend tot verbeterplannen.

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. Kleinschalig en intensief – De studenten krijgen les in kleine groepen. Docenten hanteren activerende werkvormen.
2. Docenten uit de praktijk – De opleiding heeft een inhoudelijk en didactisch bekwaam docententeam met een actieve beroepspraktijk in de commerciële sector.
3. Aantrekkelijke structuur – Het programma kent een logische, gestructureerde opbouw: eerst opdoen van kennis en vaardigheden in vakken en dan toepassen van kennis en vaardigheden in integrale opdrachten en stages.
4. Studiebegeleiding en studietoestel – De studiebegeleiding is intensief en persoonlijk, vooral omdat iedere student een eigen studietoestel heeft.

5. In enkele vakken samen leren met studenten van de Ad International Business Management - De studenten versterken elkaar vanuit hun eigen expertise in de opdrachten en leren de vertaalslag te maken naar de eigen doelstellingen.

5 Aanbevelingen

Het panel adviseert om de onderstaande verbeteringen door te voeren:

1. Profiel – Beschrijf samen met het werkveld de beroepen, functies en rollen in de commerciële sector voor afgestudeerden van deze Associate degree. Informeer ook geïnteresseerde studenten en andere betrokkenen over dit profiel.
2. Profiel in het programma – Laat het specifieke profiel van de Associate degree sterker naar voren komen in het onderwijsprogramma.
3. Studeerbaarheid – Toets regelmatig of het programma studeerbaar en haalbaar is voor de Ad-student en zorg indien nodig voor differentiatie in aanpak tussen bachelorstudenten en Ad-studenten.
4. Profilerings met ondernemerschap – Licht duidelijker toe waarom het begrip ondernemerschap aan de titel is toegevoegd en versterk het aandeel ondernemerschap in de opleiding.
5. Onderzoek in de opleiding – Beschrijf het doen van onderzoek op Ad-niveau door begrippen te gebruiken die landelijk voor het Ad-niveau zijn geformuleerd, zoals onderzoekende houding, methodisch handelen en/of probleemoplossend vermogen.

6 Hoe gaat het verder?

De NVAO neemt een accreditatiebesluit nieuwe opleiding op basis van het volledige adviesrapport van het panel. Dit besluit heeft een geldigheidsduur van zes jaar. Na accreditatie valt de nieuwe opleiding onder de gewone accreditatieprocedure voor bestaande opleidingen. De NVAO publiceert het besluit samen met het volledige rapport op haar website. Ook een beknopte versie van het adviesrapport is beschikbaar.²

Het interne systeem van kwaliteitszorg van de universiteit of hogeschool voorziet in passende vervolgacties die verzekeren dat de instelling de eigen visie op goed onderwijs realiseert. Een belangrijke bijdrage leveren de onderwijsvisitaties van opleidingen en diverse tussentijdse 'peer reviews'. Bij de volgende visitatie zal de opleiding terugkoppelen over wat zij met de aanbevelingen van het panel heeft gedaan. Deze verbeteracties krijgen ook een plek in het volgende adviesrapport. Meer informatie daarover is te lezen op de website van de instelling.³

² <https://www.nvaio.net/nl/besluiten>

³ <https://www.tio.nl/overtio/organisatie/>

7 Summary

The outcome of the initial accreditation of the Associate degree (Ad) programme Commerce Economics & Entrepreneurship (in Dutch: Commerciële Economie & Ondernemerschap) of Tio University of Applied Sciences is positive. The Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders (NVAO) organised an online peer review on 23 October 2020.

Tio University of Applied Sciences has developed a suitable programme that trains students to become entrepreneurial commercial professionals. The objectives of the programme are attuned to the professional field. However, the professions, functions and roles for which students of this Ad are trained could be described in more detail.

Students receive the same challenging and intensive programme at all five locations. The students work in small groups with activating teaching methods. The programme has a clear structure with learning lines around five domains, such as international, entrepreneurship and sales. The programme has a clear structure: students first acquire knowledge and skills in subjects and then apply in integrated assignments and internships these knowledge and skills. The programme uses a mix of appropriate assessment forms to test the subjects. Because Tio wants to have bachelor students and Ad students follow education together, it is important to keep an eye on whether this is suitable for Ad students. The specific content and level of the Ad must also be properly reflected in the programme, for example in cases.

The staff are involved, knowledgeable and a large part of them work in professional practice. They will work at the five locations of the university of applied sciences with the teaching materials developed by a small group of developers. The lecturers are given sufficient room to give their own flavour to the subjects. Students are not only guided by the teachers, but also by their personal study coach. Tio uses various instruments to promote the expertise of the teaching team. In addition, Tio continuously works on improving the quality of its courses with a multitude of surveys and conversations, leading to improvement plans.

Further information about NVAO and the quality assurance system in the Netherlands can be found on www.nvao.net. For more information on Tio University of Applied Sciences see the university's website.⁴

⁴ <https://www.tio.nl/overtio/organisatie/>

NVAO • NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING

ASSOCIATE DEGREE
COMMERCIEËLE ECONOMIE &
ONDERNEMERSCHAP Hogeschool Tio

ADVIESRAPPORT
16 november 2020

Inhoud

1	Procedure TNO	3
2	Nieuwe opleiding	4
2.1	Algemene gegevens	4
2.2	Profiel	4
2.3	Panel	4
3	Oordeel.....	5
4	Sterke punten	6
5	Aanbevelingen	7
6	Beoordeling.....	8
6.1	Standaard 1: Beoogde leerresultaten	8
6.2	Standaard 2: Programma; oriëntatie	9
6.3	Standaard 3: Programma; inhoud	10
6.4	Standaard 4: Programma; leeromgeving.....	11
6.5	Standaard 5: Instroom	13
6.6	Standaard 6: Personeel	13
6.7	Standaard 7: Voorzieningen.....	14
6.8	Standaard 8: Begeleiding	15
6.9	Standaard 9: Kwaliteitszorg	17
6.10	Standaard 10: Toetsing	17
6.11	Graad en CROHO-onderdeel	19

1 Procedure TNO

Het succesvol doorlopen van een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een voorwaarde voor erkenning door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Pas na deze kwaliteitstoets kan de instelling de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan voor bestaande opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is een *plan*beoordeling. Na accreditatie valt ook de nieuwe opleiding onder de reguliere accreditatieprocedure.

Een NVAO-panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen *peers* vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. Informatie over de invulling van het locatiebezoek en een overzicht van het bestudeerde materiaal zijn opvraagbaar bij de NVAO.

De beoordeling is gebaseerd op de standaarden zoals beschreven in het Beoordelingskader voor de uitgebreide toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2019, nr. 3198). Over de standaarden geeft het panel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

Dit adviesrapport bevat de bevindingen, overwegingen en oordelen van het panel alsook de sterke punten en aanbevelingen. Op basis van dit rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. Een beknopt adviesrapport is eveneens beschikbaar. De NVAO publiceert beide rapporten.¹

Als gevolg van de beperkende omstandigheden door COVID-19 geldt voor deze toetsing een tijdelijke NVAO-procedure.

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de (tijdelijke) TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

2 Nieuwe opleiding

2.1 Algemene gegevens

Instelling	: Hogeschool Tio
Opleiding	: Commerciële Economie & Ondernemerschap/ Commerce Economics & Entrepreneurship
Variant(en)	: Voltijd
Graad	: Associate Degree (Ad)
Locatie(s)	: Nederlandstalig: Amsterdam, Eindhoven, Hengelo, Rotterdam, Utrecht : Engelstalig: Amsterdam, Utrecht
Studieomvang	: 120 EC ²
CROHO ³ -onderdeel	: Economie

2.2 Profiel

De Ad Commerciële Economie & Ondernemerschap beoogt studenten op te leiden tot ondernemende commercieel managers, die in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede, internationale business context.

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn verdeeld in vijf domeinen en opgesteld als programma leeruitkomsten en business skills leeruitkomsten. In het programma zijn de vijf domeinen opgebouwd uit leerlijnen: een bundeling van vakken in hetzelfde deskundigheidsgebied. Het onderwijsprogramma is zo opgebouwd dat kennis en vaardigheden eerst in vakken worden aangeleerd en vervolgens in integrale projecten worden toegepast. De beide jaren sluiten af met een stage.

2.3 Panel

Samenstelling

1. prof. dr. J. (Jules) M. Pieters; emeritus-hoogleraar (sinds 2012) Toegepaste Psychologie aan de Universiteit Twente, Enschede (*voorzitter*);
2. drs. H.A.J. (Bert) Reul MBA; directeur Rotterdam Academy, Hogeschool Rotterdam;
3. K.C.L. (Kris) Brees Hir; senior adviseur en partner bij ICSB Marketing en Strategie, Capelle aan den IJssel;
4. Akash Hanoeman, student hbo-bachelor Bedrijfskunde bij Avans Hogeschool, Breda (*student-lid*).

Ondersteuning

- drs. Linda van der Grijspaarde, eigenaar Van der Grijspaarde Onderwijsadvies, secretaris
- Reina Louw MA, NVAO-beleidsmedewerker en procescoördinator

Locatiebezoek

Online, 23 oktober 2020

² European Credits

³ Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs

3 Oordeel

Het NVAO-panel oordeelt positief over de kwaliteit van de Associate degree (Ad) Commerciële Economie & Ondernemerschap van Hogeschool Tio. De opleiding voldoet aan de tien beoordeelde standaarden van het NVAO-kader voor de uitgebreide toetsing.

Hogeschool Tio heeft een passend programma uitgewerkt dat studenten opleidt tot ondernemende commercieel professionals. De hogeschool heeft de doelen van de opleiding afgestemd op het beroepenveld. De hogeschool kan de functies waartoe de Ad opleidt echter duidelijker beschrijven. Ook kan de hogeschool duidelijker toelichten waarom het begrip ondernemerschap aan de titel is toegevoegd.

Studenten krijgen op alle vijf vestigingen hetzelfde uitdagende en intensieve programma. De studenten werken in kleine groepen met activerende werkvormen. Het programma kent een heldere structuur met leerlijnen rond vijf domeinen zoals internationaal ondernemerschap en sales. Het programma is logisch opgebouwd: studenten doen eerst kennis en vaardigheden in vakken op en passen deze dan toe op kennis en vaardigheden in integrale opdrachten en stages. De vakken zijn een selectie uit de vakken van de bacheloropleiding Commerciële Economie & Ondernemerschap. De opleiding gebruikt een mix van passende toetsvormen om de vakken te toetsen. Doordat de hogeschool bachelorstudenten en Ad-studenten samen onderwijs wil laten volgen, is het belangrijk om in de gaten te houden of dit onderwijs voor de Ad-studenten passend is. Ook dient in het programma de specifieke inhoud en het niveau van de Ad goed naar voren te komen, bijvoorbeeld in casuïstiek.

Het docententeam is betrokken, didactisch en inhoudelijk bekwaam en een groot deel is werkzaam in de beroepspraktijk. Zij gaan op de vijf vestigingen van de hogeschool aan de slag met het door een kleine groep ontwikkelaars ontwikkelde lesmateriaal. De docenten krijgen daarbij voldoende ruimte om een eigen inkleuring aan de vakken te geven. Studenten worden niet alleen begeleid door de docenten, maar ook door hun persoonlijke studietoetscoach. De hogeschool gebruikt diverse instrumenten om de deskundigheid van het docententeam te bevorderen. De hogeschool werkt daarnaast continu aan de verbetering van de kwaliteit van haar opleidingen met een veelheid aan enquêtes en gesprekken, leidend tot verbeterplannen.

Standaard	Oordeel
1 Beoogde leerresultaten	voldoet
2 Programma; oriëntatie	voldoet
3 Programma; inhoud	voldoet
4 Programma; leeromgeving	voldoet
5 Instroom	voldoet
6 Personeel	voldoet
7 Voorzieningen	voldoet
8 Begeleiding	voldoet
9 Kwaliteitszorg	voldoet
10 Toetsing	voldoet
Eindoordeel	positief

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. Kleinschalig en intensief – De studenten krijgen les in kleine groepen. Docenten hanteren activerende werkvormen.
2. Docenten uit de praktijk – De opleiding heeft een inhoudelijk en didactisch bekwaam docententeam met een actieve beroepspraktijk in de commerciële sector.
3. Aantrekkelijke structuur – Het programma kent een logische, gestructureerde opbouw: eerst opdoen van kennis en vaardigheden in vakken en dan toepassen van kennis en vaardigheden in integrale opdrachten en stages.
4. Studiebegeleiding en studietoestel – De studiebegeleiding is intensief en persoonlijk, vooral omdat iedere student een eigen studietoestel heeft.
5. In enkele vakken samen leren met studenten van de Ad International Business Management - De studenten versterken elkaar vanuit hun eigen expertise in de opdrachten en leren de vertaalslag te maken naar de eigen doelstellingen.

5 Aanbevelingen

Het panel adviseert om de onderstaande verbeteringen door te voeren:

1. Profiel – Beschrijf samen met het werkveld de beroepen, functies en rollen in de commerciële sector voor afgestudeerden van deze Associate degree. Informeer ook geïnteresseerde studenten en andere betrokkenen over dit profiel.
2. Profiel in het programma – Laat het specifieke profiel van de Associate degree sterker naar voren komen in het onderwijsprogramma.
3. Studeerbaarheid – Toets regelmatig of het programma studeerbaar en haalbaar is voor de Ad-student en zorg indien nodig voor differentiatie in aanpak tussen bachelorstudenten en Ad-studenten.
4. Profilerings met ondernemerschap – Licht duidelijker toe waarom het begrip ondernemerschap aan de titel is toegevoegd en versterk het aandeel ondernemerschap in de opleiding.
5. Onderzoek in de opleiding – Beschrijf het doen van onderzoek op Ad-niveau door begrippen te gebruiken die landelijk voor het Ad-niveau zijn geformuleerd, zoals onderzoekende houding, methodisch handelen en/of probleemoplossend vermogen.

6 Beoordeling

6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De Ad Commerciële Economie & Ondernemerschap beoogt studenten op te leiden tot ondernemende commercieel managers, die in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede, internationale business context.

De hogeschool heeft voor de opleiding een opleidingsprofiel opgesteld dat is gebaseerd op het landelijke profiel 'Commerciële Economie 2018: Dromen, Denken, Durven, Doen'. In het opleidingsprofiel zijn de beoogde leerresultaten van de opleiding geformuleerd. Deze bestaan uit programma leeruitkomsten en business skills leeruitkomsten. De programma leeruitkomsten zijn geclusterd in vijf domeinen: internationaal ondernemerschap, sales, marketing, E-commerce, interculturele communicatie en praktijkgericht onderzoek. De beoogde business skills om te opereren in een brede internationale business-context zijn: willen excelleren, een ondernemende houding en het handelen met een open mind (naar andere culturen, branches, mensen en situaties in het algemeen).

Het panel stelt vast dat de hogeschool in het opleidingsprofiel helder onderbouwt hoe de leeruitkomsten zijn afgeleid van de leeruitkomsten van de eigen bacheloropleiding Commerciële Economie & Ondernemerschap. De leeruitkomsten zijn van het Ad-niveau en richten zich op het inhoudelijk domein van de opleiding. Het panel waardeert de aandacht voor de business skills leeruitkomsten die gerelateerd zijn aan de visie van de hogeschool.

Het panel is positief over de betrokkenheid van het beroepenveld bij de ontwikkeling van de opleiding. De hogeschool heeft één werkveldadviescommissie voor al haar opleidingen. Hierin is ook de commerciële discipline vertegenwoordigd. De commissie komt tweemaal per jaar bij elkaar en is betrokken geweest bij de ontwikkeling van de opleiding. Zo zijn de beoogde leeruitkomsten besproken met de commissie. De inbreng is meegenomen in de plannen.

Tijdens de visitatie heeft het panel gesproken over de beroepen, functies en rollen waartoe de opleiding beoogt op te leiden. In de documentatie had het panel hierover beperkt informatie aangetroffen. In de gesprekken lichtten management, ontwikkelaars, docenten en het beroepenveld toe dat zij voor de afgestudeerde student een profiel voor ogen hebben tussen het mbo-niveau en hbo-niveau en dat de verwachting is dat afgestudeerden terecht komen in functies als bijvoorbeeld middlemanager. Hoewel de leden van de werkveldadviescommissie het profiel redelijk konden duiden, stelt het panel vast dat het huidige beeld van het profiel bij het management en docenten te globaal is om informerend te zijn voor geïnteresseerde studenten en andere betrokkenen. Ook is het beperkt sturend voor de inrichting van het onderwijsprogramma en praktijkgerichte opdrachten. Het panel adviseert de hogeschool om samen met het beroepenveld een overzicht van passende

beroepen, functies en rollen op te stellen en de komende jaren in kaart te brengen waar afgestudeerden hun plek vinden.

Het panel concludeert dat de opleiding voldoet aan de standaard rond de beoogde leerresultaten. De beoogde leerresultaten in de vorm van programma leeruitkomsten en business skills leeruitkomsten passen bij het niveau van de Associate degree en bij het vakgebied van Commerciële Economie & Ondernemerschap. De beoogde leeruitkomsten zijn door de overleggen met de werkveldadviescommissie voldoende afgestemd met het beroepenveld. Het profiel van de opleiding kan worden versterkt met een concrete beschrijving van de functies waar de Ad specifiek toe opleidt. Ook kan de hogeschool de redenen voor de toevoeging van het begrip ondernemerschap in de titel duidelijker toelichten en dan met name het internationaal ondernemerschap.

6.2 Standaard 2: Programma; oriëntatie

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het panel stelt vast dat de opleiding een duidelijke professionele oriëntatie heeft. Dit blijkt onder andere uit de inzet van een groot aantal docenten uit de praktijk en de contacten met het beroepenveld. De oriëntatie op beroepsvaardigheden in het programma vindt op meerdere manieren plaats. Zo worden beide studiejaar afgesloten met een stage. Daarnaast kent ieder studiejaar diverse integrale projecten, bedrijfsbezoeken, gastcolleges en masterclasses.

Het panel is positief over de grote inzet van de hogeschool om studenten van haar bestaande bacheloropleidingen van passende stages te voorzien in de huidige onzekere tijd met COVID-19 maatregelen. Het panel verwacht dat eenzelfde inzet ook zal gelden voor de studenten van de Ad Commerciële Economie & Ondernemerschap.

Het panel waardeert de ruimte die studenten hebben om te excelleren, door extra vakken te volgen uit de bacheloropleiding. Zo geeft de opleiding de Ad-studenten de mogelijkheid om door te stromen naar de bacheloropleiding Commerciële Economie & Ondernemerschap en deze versneld te doorlopen.

Het panel heeft een positieve indruk van het doen van onderzoek op Ad-niveau in de opleiding. Wel valt het op dat het management, ontwikkelaars, docenten en het beroepenveld het lastig vinden om de aard en het niveau van het doen van onderzoek op Ad-niveau te duiden. Het panel suggereert dat de opleiding meer gebruik maakt van de begrippen die landelijk voor het Ad-niveau zijn geformuleerd om duiding te geven aan onderzoeks- en beroepsvaardigheden. De begrippen onderzoekende houding, methodisch handelen en/of probleemoplossend vermogen kunnen bijvoorbeeld behulpzaam zijn bij het onderbouwen van het verschil met het onderzoekend vermogen dat in de bacheloropleidingen wordt aangeleerd. Daarbij geeft het panel de hogeschool ter overweging om voor de Ad de leerlijn onderzoek te hernoemen, zodat de titel beter aansluit op de doelstelling voor de Ad. Een mogelijkheid zou bijvoorbeeld kunnen zijn de leerlijn te

hernoemen tot leerlijn methodisch handelen. Het panel raadt de hogeschool ook aan om de landelijke ontwikkelingen rond de onderzoekende houding in de Ad goed te blijven volgen en te benutten.

Het panel concludeert dat de opleiding voldoet aan de standaard rond de oriëntatie van het programma. De opleiding heeft een duidelijk professionele oriëntatie, onder andere met de inzet van een groot aantal docenten met uitvoerige werkervaring op het commerciële vakgebied. Ook in de integrale opdrachten en in de opdrachten van de twee stages is de professionele oriëntatie terug te zien.

6.3 Standaard 3: Programma; inhoud

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Zoals genoemd in standaard 1 is het voltijds programma van 120 EC opgebouwd uit vijf domeinen. Ieder domein bestaat uit één tot zes leerlijnen: een bundeling van vakken van 2 EC en 4 EC in hetzelfde deskundigheidsgebied. Studenten leren in de vakken kennis en vaardigheden en passen deze vervolgens toe in integrale projecten (2 EC tot 8 EC). De studenten sluiten beide jaren af met een stage van 20 EC. De business skills 'willen excelleren', 'een ondernemende houding' en 'het handelen met een open mind' zijn geïntegreerd in de verschillende domeinen. Volgens het panel is het programma compleet en overzichtelijk ingedeeld, mede door de keuze voor leerlijnen. De opbouw in niveau in de twee leerjaren is bovendien duidelijk. Het eerste jaar is operationeel van aard, terwijl het tweede jaar vooral tactisch van aard is.

Het programma van de Ad is afgeleid van het programma van de bacheloropleiding Commerciële Economie & Ondernemerschap. De hogeschool heeft voor de Ad relevante vakken met een totaal van 120 EC van de eerste 160 EC van het bachelorprogramma geselecteerd. Het onderwijs en de toetsing van deze 120 EC aan vakken zijn voor de bacheloropleiding en de Ad gelijk, behalve bij de stage aan het eind van het tweede jaar. Hier is de opdracht aangepast aan het profiel van de Ad-er en zijn andere beoordelingscriteria geformuleerd. Het panel is van mening dat de hogeschool in het programma de identiteit van de Ad sterker naar voren kan laten komen. Zo kunnen de leerdoelen van de vakken in een aantal gevallen beter aansluiten op de specifieke beoogde leerresultaten van de Ad. Ook kan in de bijbehorende toetsing, vooral daar waar casussen uit de praktijk behandeld worden, het specifieke karakter van de Ad beter benadrukt worden. Het is volgens het panel dan ook niet wenselijk om bij alle vakken de doelen, het onderwijs en de toetsing één op één te laten overeenkomen met de bacheloropleiding.

Het panel heeft de documentatie van de vakken bestudeerd en stelt vast dat de vakken van het juiste niveau zijn. De actualiteit is goed ingebed in het programma. De hogeschool kiest voor een passend palet aan onderwerpen, waarbij de aandacht voor ondernemerschap kan worden versterkt volgens het panel. Het 'snappen' van de markt, concurrentie en de klant kan bijvoorbeeld sterker worden aangezet dan nu in de vakken marktanalyse gebeurt.

Het panel heeft de boekenlijst van de opleiding bestudeerd en stelt vast dat deze robuust en degelijk is. Het panel doet de suggestie om de concept boekenlijst om te dopen tot een actuelere, bredere concept bronnenlijst, aangezien enkele boeken op de lijst, bijvoorbeeld over E-business en Social Selling, verouderd zijn. Ook kan in de bronnenlijst meer aandacht komen voor ondernemerschap en minder voor e-commerce.

Het panel is positief over de verhouding tussen theoretisch onderwijs en leren in de praktijk. Om (vooral) het praktijkonderwijs goed aan te sluiten op de functies waar afgestudeerden in terecht gaan komen, vindt het panel het belangrijk dat de opleiding, na aanscherping van het profiel van de opleiding, analyseert of het programma hier voldoende op aansluit en waar nodig aanpassingen doet.

Het panel stelt vast dat de opleiding voldoet aan de standaard rond de inhoud van het programma. De vijf domeinen zijn verdeeld in bijpassende leerlijnen met een overzichtelijke structuur. De clustering van kleine en grotere vakken, opdrachten en stages in deze leerlijnen bieden de studenten de mogelijkheid om de leerresultaten te bereiken. Het programma bouwt in twee jaar logisch op van het operationele tot het tactische niveau. De inhoud van het onderwijsprogramma past bij de beoogde leerresultaten, waarbij de aandacht voor ondernemerschap kan worden versterkt.

6.4 Standaard 4: Programma; leeromgeving

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De opleiding is persoonlijk en kleinschalig. Docenten geven les aan gemiddeld tien tot zestien studenten per groep. Andere didactische uitgangspunten zijn intensief onderwijs, docenten uit de beroepspraktijk, activerend en gevarieerd onderwijs, contextspecifiek onderwijs, incentives en blended learning. Het panel waardeert de contactrijke leeromgeving met veel mogelijkheden voor dialoog en reflectie. De didactische uitgangspunten passen volgens het panel bovendien goed bij de kernwaarden van de hogeschool: persoonlijk, excellent en ondernemend.

Het programma is opgezet volgens het leerdomeinconcept. Dit concept gaat ervan uit dat mensen tijdens het aanleren van verschillende vaardigheden eveneens verschillende leerprocessen doorlopen. Er zijn vier leerdomeinen: kennis en vaardigheden, integrale projecten, (interculturele) communicatie en professionele ontwikkeling. Het panel ziet de vier leerdomeinen duidelijk terug in het programma.

Het panel waardeert het palet aan werkvormen dat de opleiding inzet in haar programma. Werkvormen die worden toegepast zijn rollenspellen, casussen, discussies, (digitale) quizen en examentrainingen, zoekopdrachten op de computer, (online) simulaties, managementgames en presentaties.

De hogeschool is voornemens om de Ad-studenten te laten aansluiten bij de bachelorstudenten van de gelijknamige opleiding. Dit is volgens de hogeschool passend,

aangezien de inhoud en vormgeving van de vakken die zowel voor de Ad als de bachelor gelden, voor beide opleidingen gelijk zijn. Ook verwacht de hogeschool in eerste instantie onvoldoende instroom in de nieuwe Ad om eigen klassen voor de vijf vestigingen te kunnen vormen. Het panel begrijpt de overwegingen van de hogeschool maar raadt aan goed te monitoren of de behoeften van studenten van de beide opleidingen inderdaad gelijk zijn. Ook dient de hogeschool rekening te houden met mogelijke verschillen in leerdoelen, onderwijs en toetsing (zie het advies daaromtrent bij standaard 3). Waar nodig dient de hogeschool het onderwijs te differentiëren voor beide groepen.

De studenten van de Ad- en bacheloropleidingen Commerciële Economie & Ondernemerschap en International Business Management volgen een aantal vakken samen. Het panel constateert dat in deze vakken voldoende aandacht is voor de eigenheid van beide opleidingen en ziet tevens de meerwaarde van het samenvoegen van de beide bloedgroepen. De studenten versterken elkaar vanuit hun expertise in de opdrachten en leren de vertaalslag te maken naar de eigen doelstellingen.

De hogeschool heeft vanaf dit voorjaar, naar aanleiding van de maatregelen rond COVID-19, sterk ingezet op hybride onderwijs. Studenten hebben de mogelijkheid om het onderwijs op de onderwijsvestiging of thuis te volgen. Docenten zijn aanwezig op de hogeschool maar kunnen indien noodzakelijk het onderwijs ook vanuit huis verzorgen. De ervaringen met deze hybride werkvorm zijn positief, stelt het panel vast op basis van de gesprekken met docenten en andere betrokkenen. Het panel waardeert de inspanningen die de hogeschool heeft verricht om het onderwijs snel aan te passen aan de omstandigheden en is zeer positief over de kwaliteit van het hybride onderwijs, dat mogelijk ook een kwaliteitsimpuls geeft aan het onderwijs in de toekomst.

De hogeschool beoogt de opleiding op de vestigingen in Utrecht en Amsterdam zowel in het Nederlands als in het Engels aan te bieden. Het panel is nagegaan of de hogeschool de keuze voor een Engelstalige optie voldoende heeft gemotiveerd en of docenten in staat zijn in het Engels les te geven. Gezien het internationale karakter van de opleiding vindt het panel de keuze passend. Ook het werkveld sprak zich tegenover het panel positief uit over de keuze. Daarnaast vindt het panel het logisch dat de hogeschool voor deze optie kiest op de vestigingen in Utrecht en Amsterdam; ook alle andere opleidingen van de hogeschool worden hier zowel in het Nederlands als in het Engels aangeboden. De docenten worden goed voorbereid op het lesgeven in het Engels en beschikken over het juiste niveau, stelt het panel vast. Het panel waardeert de keuzemogelijkheid die studenten in Utrecht en Amsterdam hebben voor de taal waarin zij de opleiding graag willen en/of kunnen volgen.

De hogeschool stelde in de documentatie en tijdens het visitatiebezoek de titel Commerce Entrepreneurship and Organisations voor de Engelstalige opleiding in Utrecht en Amsterdam voor. Het panel gaat niet akkoord met deze voorgestelde titel. De titel dekt niet de lading van het profiel van de opleiding en het onderwijsprogramma sluit hier volgens het panel niet op aan. Het begrip 'Organisations' suggereert een bedrijfskundig element in de opleiding; dat is iets anders dan ondernemerschap. De hogeschool kreeg de opdracht van het panel te kiezen voor een andere Engelstalige titel waarin zowel commerciële economie als ondernemerschap tot hun recht komen. Naar aanleiding van dit oordeel van het panel laat de hogeschool aan het panel weten te kiezen voor de titel Commerce Economics & Entrepreneurship. Het panel is akkoord met deze nieuwe titel.

Het panel concludeert dat de opleiding voldoet aan de standaard rond de vormgeving van het programma. Het onderwijs is kleinschalig en intensief en sluit daarmee goed aan op de behoeften van de studenten. In de didactische uitgangspunten zijn de kernwaarden van de hogeschool terug te zien: persoonlijk, excellent en ondernemend. De hogeschool kiest voor bij de didactische uitgangspunten passende werkvormen zoals rollenspellen en casussen. Het afgelopen voorjaar is de hogeschool vlot en doeltreffend overgestapt op hybride onderwijs. De keuze voor een Engelstalige opleiding naast een Nederlandstalige op de vestigingen in Amsterdam en Utrecht is passend.

6.5 Standaard 5: Instroom

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Een havo-, vwo- of mbo-diploma op niveau 4 verleent toegang tot de opleiding. Aan kandidaten ouder dan 21 jaar die niet in het bezit zijn van één van de voorgenoemde diploma's, kan op basis van een behaald assessment toegang worden verleend: deze kandidaten schrijven ook een motivatiebrief en voeren een intakegesprek. Deze eisen sluiten volgens het panel goed aan op het programma.

De instroomeisen voor de ad-opleiding Commerciële Economie & Ondernemerschap zijn gelijk aan de instroomeisen voor de bacheloropleiding Commerciële Economie & Ondernemerschap. De hogeschool richt zich met de Ad op dezelfde groepen als bij haar bacheloropleidingen: studenten met een mbo-4, havo- of vwo-opleiding. De hogeschool wil deze groepen met het Ad-aanbod de mogelijkheid bieden een tweejarige hbo-opleiding te volgen, naast haar drie- en vierjarige aanbod aan bacheloropleidingen. Oudere, al enkele jaren werkende studenten die zich willen opscholen, omscholen of bijscholen behoren niet tot de primaire doelgroep. De hogeschool verwacht hierdoor dat het type Ad-student niet sterk zal afwijken van de bachelorstudent. Het panel kan deze redenering volgen maar vindt het wel belangrijk dat de hogeschool goed monitort of het beoogde aanbod goed aansluit op de instromende Ad-er. Ook adviseert het panel om voor de start een profiel op te stellen van de verwachte instromende studenten, zodat bepaald kan worden of het aanbod inderdaad toereikend is voor deze groep. Ook in de studieadviezen kan gebruik worden gemaakt van een dergelijk profiel.

Het panel stelt vast dat de opleiding voldoet aan de standaard rond de instroom. De opleiding richt zich, net als bij de andere opleidingen van de hogeschool, op studenten met een mbo-4, havo- of vwo-opleiding. Werkenden met een mbo-4 achtergrond zijn niet de primaire doelgroep van deze Ad-opleiding. De verwachting is dat de hogeschool met het niveau en vormgeving van het onderwijs goed aansluit op deze doelgroep, maar de hogeschool dient dit goed te monitoren na de start.

6.6 Standaard 6: Personeel

Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Oordeel
Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het panel is onder de indruk van de deskundigheid en betrokkenheid van het beoogde docententeam. Docenten zijn actief in de beroepspraktijk, hebben internationale ervaring en 95% van de docenten is in het bezit van een mastertitel. Het panel is positief over de balans tussen docenten in vaste dienst en de flexibele schil. Volgens het panel borgt de opleiding op deze manier zowel de kennis van de hogeschool als actuele beroepskennis.

De Afdeling Onderwijs & Kwaliteit en een kleine groep ontwikkelaars ontwikkelen het lesmateriaal en de elektronische leeromgeving, waar docenten mee aan de slag gaan. Volgens het panel is de inhoud en het niveau van het onderwijs op de vijf vestigingen zo gewaarborgd, waarbij de docent duidelijk genoeg ruimte krijgt om zijn eigen inkleuring aan de vakken te geven. Ook betreft de hogeschool de docenten bij de doorontwikkeling van vakken. Vier keer per jaar komen docenten bovendien bijeen voor georganiseerde vakoverleggen. Het panel is er hierdoor van overtuigd dat de vakken voldoende vakinhoudelijke diepgang kennen.

Het panel waardeert de mogelijkheid voor docenten om een keuze te maken uit een breder takenpakket, passend bij hun interesses en expertise. Het is mogelijk om alleen te kiezen voor lesgeven, maar een uitbreiding met het ontwikkelen van vakken is bijvoorbeeld een optie.

Het panel is positief over de veelheid aan instrumenten die de hogeschool inzet om de deskundigheid van het docententeam te bevorderen. Zo zijn er verschillende trainingen, is er verplichte intervisie en kent de hogeschool een uitgebreid inwerktraject. Het panel stelt vast dat er in de scholing aandacht is voor het lesgeven aan mbo-4 studenten en bachelorstudenten. Zoals bij standaard 5 is benoemd, verwacht de hogeschool dat er geen verschil in aanpak nodig is tussen de Ad-studenten en bachelorstudenten. Het panel adviseert dit te monitoren en waar toch verschillen gezien worden, in de scholing docenten aandacht te hebben voor het omgaan met deze verschillen.

De hogeschool kende in het studiejaar 2019/2020 een student-docentratio van 10,7 studenten per docent en een student-stafratio van 7,5 studenten per staflid. Deze cijfers passen volgens het panel bij het kleinschalige onderwijs wat de hogeschool beoogt.

Het panel stelt vast dat de opleiding voldoet aan de standaard rond het personeel. Een ontwikkelteam met specifieke onderwijskundige expertise geeft het lesmateriaal vorm. Het docententeam is kundig en betrokken. Een groot aantal docenten heeft uitvoerige werkervaring op het commerciële vakgebied en benut deze ervaring in het onderwijs, bijvoorbeeld door een eigen inkleuring aan hun vakken te geven. De hogeschool heeft daarnaast uitstekende faciliteiten voor docentprofessionalisering.

6.7 Standaard 7: Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Oordeel
Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het panel heeft via vooraf toegestuurde video's kennisgenomen van de voorzieningen van de hogeschool op de vijf locaties. Alle locaties hebben een herkenbare Tio-stijl en zijn goed bereikbaar. De hogeschool maakt gebruik van Blackboard als digitale leeromgeving.

Het panel heeft een positieve indruk gekregen van de fysieke leeromgeving en de faciliteiten voor de studenten en docenten. Er zijn individuele studieplekken, stilteruimtes, lockers met oplaadpunten, tafels met ingebouwde computers en voorzieningen voor webconferencing. Elke vestiging heeft bovendien een videolokaal met videoconferencing-mogelijkheden.

Zoals bij standaard 4 is beschreven, verzorgt de hogeschool sinds dit voorjaar hybride onderwijs. Het panel stelt vast dat de vestigingen hier goed voor zijn toegerust, met onder andere cameravoorzieningen in de lokalen. Ook de online leeromgeving is aangepast aan deze nieuwe onderwijsvorm.

Het panel concludeert dat de opleiding voldoet aan de standaard rond voorzieningen. De vijf locaties zijn herkenbaar vormgegeven volgens de eigen huisstijl van de hogeschool. De voorzieningen op de vijf locaties van de hogeschool zijn goed, met onder andere ruim aandacht voor de mogelijkheid voor het verzorgen van hybride onderwijs. De lokalen zijn ingericht voor het lesgeven aan kleine groepen van tien tot vijftien studenten. Ook zijn er collegezalen voor grotere groepen.

6.8 Standaard 8: Begeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het panel is positief over de intensieve studiebegeleiding die studenten ontvangen. De studiecoach is voor studenten het eerste aanspreekpunt. Zij spreken hun coach wekelijks in groepsverband en voeren daarnaast in het eerste jaar met hun coach drie individuele studievoortgangsgesprekken. Onderwerpen van gesprek zijn onder andere de motivatie van hun studiekeuze, de verwachtingen ten aanzien van het toekomstig beroep, de behaalde studieresultaten, de invulling van vrije keuzeruimte en de keuze en doelstellingen van de stage. De studiecoach is tevens stagebegeleider.

De hogeschool heeft een Handboek Maatwerk, waarin is vastgelegd hoe studenten met een functiebeperking worden gefaciliteerd. Ook voor andere studenten die behoefte hebben aan maatwerk, zoals topsporters, is goed beschreven welk maatwerk mogelijk is. Het panel waardeert de zorgvuldige uitwerking en toepassing van maatwerk. Wel mist het panel een decanaat of vergelijkbaar instituut, waar studenten bijvoorbeeld psychologische hulp kunnen krijgen als er meer nodig is dan gesprekken met de studiecoach. De hogeschool geeft aan adequaat door te verwijzen naar externen, maar het zou een goede toevoeging aan het aanbod zijn als de hogeschool hierin zelf voorziet, aldus het panel.

Volgens het panel is de informatievoorziening voor de student zeer uitgebreid en adequaat met zowel digitale informatiesystemen, vestigingsgids en opleidingswijzer.

Het panel stelt vast dat de opleiding voldoet aan de standaard rond studiebegeleiding en informatievoorziening. De informatievoorziening is goed op orde en de studiebegeleiding door een studiecoach is intensief en persoonlijk. Ook is er ruim aandacht voor maatwerk indien nodig.

6.9 Standaard 9: Kwaliteitszorg

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het kwaliteitszorgsysteem verloopt via de Plan-Do-Check-Act (PDCA) cyclus en is vastgelegd in het Handboek Kwaliteit. Elk vak, elk studiejaar en elke toets wordt geëvalueerd met onder andere een lesevaluatie-app en diverse enquêtes onder studenten, partnerscholen en stagebedrijven. Verslaglegging van evaluaties vindt plaats in het Onderwijsjaarverslag. Hieruit volgen actiepunten die dienen als input voor de afdelingsjaarplannen. Daarmee is de kwaliteitscyclus gesloten. Het panel is onder de indruk van het degelijke kwaliteitszorgsysteem dat de hogeschool hanteert.

Docenten gaven in het panelgesprek aan dat zij zich betrokken voelen bij de kwaliteitszorg en worden uitgenodigd om mee te denken over kwaliteitsverbetering.

De hogeschool heeft één opleidingscommissie. De commissie komt tweemaal per jaar bijeen. Docenten, studenten en management praten dan onder andere over het onderwijs, de marketing en de ICT van de hogeschool. Het panel waardeert de aandacht voor het gesprek met studenten door de opleidingscommissie, naast de andere mogelijkheden voor inspraak voor studenten.

Het panel stelt vast dat de opleiding voldoet aan de standaard rond kwaliteitszorg. De hogeschool betreft op een zorgvuldige wijze studenten, docenten en toekomstige werkgevers bij de kwaliteitsbeoordeling van de opleidingen en gebruikt de suggesties die hieruit voortkomen adequaat om de opleidingen steeds verder te verbeteren.

6.10 Standaard 10: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De opleiding maakt gebruik van schriftelijke toetsen, praktijkopdrachten, rollenspellen, presentaties, mondelinge tentamens, portfolio en vaardigheidstoetsen. De toetsen die het panel heeft ingezien zijn van voldoende kwaliteit. Het panel constateert dat in het programma voldoende variatie in toetsvormen aanwezig is. Het aantal toetsen is groot, als gevolg van de hoeveelheid kleine vakken van enkele EC's. Integrale toetsing van de leeruitkomsten vindt plaats in de integrale projecten. Het panel adviseert de hogeschool om goed in het oog te houden of er voldoende integratieve toetsing plaatsvindt, aangezien ook de integrale projecten soms slechts enkele EC's omvatten. Ook is het volgens het panel van belang om te monitoren of in de casussen in de toetsing voldoende wordt aangesloten bij de toekomstige praktijk van de Ad-er, zoals ook bij standaarden 1 en 3 is benoemd.

De opleiding is voornemens de twee stages te laten beoordelen door de praktijkbegeleider en twee examinatoren van de opleiding. De praktijkbegeleider kijkt hierbij naar de beheersing van de praktische business skills. Aangezien de praktijkbegeleider niet is aangewezen als examinerator en niet geschoold is in examineren, is het panel van mening dat het oordeel van de praktijkbegeleider alleen als advies meegenomen kan worden in het eindoordeel.

Het panel vindt het sterk dat een achttal examinatoren als tweede examinerator voor alle vijf de vestigingen werken. Dit versterkt uniforme toetsing.

De hogeschool legt in het aanvraagdossier in een aantal tabellen de relatie tussen de leeruitkomsten, het onderwijsprogramma en de toetsing. Het kostte het panel echter moeite om te doorgronden in welke vakken een leeruitkomst wordt getoetst. Een duidelijk overzicht met de leeruitkomsten als vertrekpunt in plaats van de vakken zou behulpzaam zijn, stelt het panel.

Bij het ontwikkelen van de toetsen zijn twee docenten betrokken. De constructeur stelt de toetsmatrijs op aan de hand van toetsplan en leerdoelen, en ontwikkelt vragen en opdrachten. De vaststeller controleert met een checklist de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toets en checkt of de toets aansluit qua inhoud en niveau. Een onderwijskundige voert vervolgens een extra controle uit. Daarnaast vindt een steekproefsgewijze beoordeling van toetsen plaats door een toetscommissie bestaande uit leden van de examencommissie, docenten en een onderwijskundige. Deze zeer zorgvuldige werkwijze zorgt volgens het panel voor valide, betrouwbare en transparante toetsen.

De hogeschool beschikt over een examencommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de verschillende vestigingen en vakgebieden. In het handboek Examinering staan alle taken van de examencommissie beschreven. Dit handboek vormt volgens het panel een gedegen basis voor het waarborgen van de kwaliteit van de toetsing en examinering. De examencommissie is betrokken bij de ontwikkeling van de opleiding, stelt het panel vast. Toetsen worden steekproefsgewijs gescreend door de toetscommissie bestaande uit leden van de examencommissie, docenten en een onderwijskundige. Het panel raadt de toetscommissie aan om bij de steekproeven aandacht te hebben voor de aansluiting van de (casuïstiek in de) toetsen op de specifieke beoogde leerresultaten van de Ad en functies waar de Ad voor opleidt.

De hogeschool maakt onderscheid tussen een algemeen deel van de Onderwijs- en Examenregeling (OER) en een opleidingsspecifiek deel. De hogeschool stelt het opleidingsspecifieke deel op na accreditatie. Hierbij maakt zij onder andere gebruik van het toetsplan. In het toetsplan van de opleiding is volgens het panel overzichtelijk uiteengezet welke leeruitkomsten getoetst worden bij elk vak of project en welke toetsvorm hierbij wordt gebruikt.

Het panel concludeert dat de opleiding voldoet aan de standaard rond toetsing. De opleiding kiest voor toetsvormen die passen bij de didactische uitgangspunten. Zo zijn er naast schriftelijke toetsen ook rollenspelen, opdrachten en vaardigheidstoetsen. Het geheel aan toetsen dekt de beoogde leerresultaten af. De toetsen zijn van het niveau dat past bij de plek in de opleiding. De aansluiting op het werkveld van de Ad-er kan in de toetsen worden versterkt, door in casuïstiek gebruik te maken van voorbeelden uit functies en rollen waar de Ad toe opleidt.

6.11 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Associate degree
Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Economie

Afkortingen

Ad	Associate degree
BSL	Business skills leeruitkomsten
CROHO	Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs
EC	European Credits
Hbo	Hoger Beroepsonderwijs
NVAO	Nederlands Vlaamse Accreditatieorganisatie
OER	Onderwijs- en Examenregeling
PDCA	Plan-Do-Check-Act
PLO	Programma leeruitkomsten

